

ГОДИНА II.

БРОЈ 34.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 23. АВГУСТА 1892.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

НАУЧНА ОСНОВА

за православне вероисповедне српске народне основне школе у краљевинама Хрватској и Славонији са једном, две, три и четири учитељске снаге.

Издана наредбом српског прав. наредно-црквеног школског савета од 7. (19.) марта 1892 бр. Ш. С. ^{72.}/_{18.}

ДЕО II.

НАУЧНА ОСНОВА

за православне вероисповедне српске народне школе у Хрватској и Славонији са две и три учитељске снаге.

(Наставак)

СРПСКИ ЈЕЗИК.

Наставна цел. У српској народној школи имају ученици и ученице научити правилно читати и писати српски, ћирилицом и латиницом, па своје мисли усмено и писмено разговетно изражавати. (Код наставе ваља настојати, да буде што више могуће концентровано читање, граматика и писмено вежбање.)

I. РАЗРЕД.

Очигледна настава: Ученици се имају упознати с особама, стварима и појавама око себе,

и тим уједно вежбати у говору, па се приправљати за стварну наставу, а код свега треба настојати, да се при том дечије срце оплемени, и да им се воља на добро управља. (Школека двора: Учила; школски и домаћи намештај. Кућа. Човечије тело. Раћа и одело. Породица и родбина. Стање и занимање. Црква. Село и сељаци. Град и грађани. Новци и мере. Домаће животиње. Воћке. Поврће. Цвеће. Птице певачице. Шумско дрвеће. Дивљач и зверови. Птице грабљивице. Жито. Траве. Бубе и лептири. Гмизавци.

Пужеви. Пауци и црви. — Шипраг. Гљиве. Воде. Рибe, раци, жабе и шкољке. Ископине. Камење. Оруђе и справе. Возила. Небесна телеса. Стране света и доба дана. Четири годишња времена. Празници.)

Читање: Познавање реченице, речи, слогова, гласова и писмена писаних и штампаних, малих и великих ћирилицом. — Полагано и разговетно српско читање ћирилицом. Познавање и писање глаголних знакова застајања. Преписивање из буквара, и писање речи и реченица по такту. Учење малих песмица на изузет из буквара.

II. РАЗРЕД.

Очигледна настава: Као у I. разреду, само што се спаја са тумачењем предмета за читање што су у Читанци.

Читање: Вежбање у правилном и течном читању и разумевању прочитаног са ћирилицом из прве читанке српске. Приповедање прочитаних приповедака. Преписивање реченица и вежбање у правилном и лепом писању ћирилицом. Познавање латинице. Приправа за читање латинице. Писање латинице Вежбање у читању латиницом. (Књига: *Čitanka za drugi razred u Zagrebu 1890.*)

Први основи из граматике. Проста основна реченица. Написивање реченице. Подмет и прирок. Познавање стварних именица, придева и глагола. Род и број именица. Радња у садашњости, прошлости, и у будућности (у реченицама). Употребљавање великих писмена. Поближе познавање, писање и употребљавање знакова застајања.

Писање: Преписивање из Читанке уз језикословна вежбања.

III. РАЗРЕД.

Читање: Правилно, течно и разумљиво српско читање са ћирилицом и латиницом у свези са стварним разлагањем предмета за читање. Приповедање читаних приповедака својим речима, учење песмица на изузет из читанке.

У овом разреду за читање ћирилицом употребљава се: Српска Читанка за III. разред, а за вежбање у читању с латиницом употребљава се Читанка (хрватска) за III. разред. Издање кр. Земаљске Владе у Загребу.

Грамматика: Проста основна реченица и у њој подмет и прирок. Потпуно познавање именица, придева и глагола. Познавање заменица и бројева основних и редних. Реченице у једнини и у множини. Разликовање рода код именица, придева и заменица. Мењање глагола у три главна времена и у заповедном начину. Мењање именица и распознавање седам падежа у једнини и у множини на питања, и са употребљавањем договора у потпуним реченицама. Израђивање граматичких задатака. Писмени одговори на питања из стварне наставе. Писање на изузет научених мудрих пословица (диктандо) и вежбање у правилном, чистом и лепом писању са ћирилицом и латиницом. Преписивање ћирилице латиницом, и латинице ћирилицом.

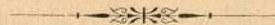
IV. РАЗРЕД.

Читање: Течно читање са разумевањем ћирилице и латинице с правилним нагласком. Приповедање прочитаних предмета својима речима. Стварно и језикословно разлагање. Учење песама из читанке на памет, и приповедање истих у прози.

Грамматика: Понављање и попуњавање градива из трећег разреда. Раширена реченица и њени делови: подмет и прирок, означење подмета, придавни додаток прироку, предмет, падежи и њихово распознавање у реченицама. Мењање именица, придева и заменица у једнини и у множини свагда у zgodним реченицама. Одређење времена, места и начина. Познавање свију делова говора. Мењање променљивих речи. Глаголи свршени и несвршени. Прошлост трајна и свршена уз употребљавање у читању и у говору. Сложене, спојене и скраћене реченице. Употребљавање великих писмена и свију знакова (. : ? ! , () „ “ —). — Усмени и писмени израз мисли. Вежбање у правопису. Вежбање у писању малих приповедака по предходном приповедању. Прости опис познатих ствари усмено и писмено. Обична писма и пословни саставци, све по заданим узорима и после предходног упутства.

Сваке седмице једанпут писмени стилистични задатак у школи се израђује и поправља.

(Наставиће се.)

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

ОПШТИ ПОГЛЕД НА ОДРЖАНЕ СВЕШТЕНИЧКЕ ЗБОРОВЕ.

(Свршетак.)

Чл. 26. предложенога нацрта опредељује, да се: „главни одбор удружења православног српског свештенства у митрополији карловачкој састоји из 14 редовних чланова удружења т. ј. из сваке епархије у митрополији по двојица.“

Кирињско-глински, коренички, плашчански и будачки свештенички зборови налазе, е је неправдо да у главном одбору све епархије — без обзира на број свештенства — подједнако буду заступљене, већ предлажу, да се у главни одбор бирају чланови саразмерно броју свештенства у појединим епархијама. Ни један од поменутих зборова не каза нам, како би изгледала та сразмера у пракси, а баш то би било од највеће важности, па да се увиди, е је предлог поменутих зборова непрактичан, а готово и неизведљив.

Ми држимо, да се главни одбор има да састоји из што мање чланова. Из мањег броја чланова састављени одбор, лакше ће се, чешће и о мањем трошку моћи састајати, те ће он сам бити окретнији и живљи, а радња његова плоднија и успешнија. Према томе нашем уверењу, ми бисмо из начела противни били, да се у главни одбор бира више од 14 чланова. Шта више, по нашем мишљењу доста би било за главни одбор и 7 или највише 10 чланова. Узимајући сада ма који од тих бројева, тешко би се могао у пракси образовати главни одбор, саразмерно броју свештенства појединих епархија, јер кад би за образовање главног одбора н. пр. из 10 лица, из горњо-карловачке епархије саразмерно броју тамошњег свештенства требало у главни одбор изабрати 3 члана, онда би требало — по истој сразмери — бирати н. пр. из вршачке епархије $1\frac{1}{2}$ а из будимске само $\frac{1}{2}$ члана. А, јер се чланови не могу полутати, не може се ни предложена сразмера усвојити.

Нама се чини, да би се с мирном душом могао усвојити предлог нацрта, да се из сваке епархије бирају у главни одбор по два члана — или ако би се већ хтела правити разлика међу епархијама у погледу бирања чланова у главни одбор, та разлика би могла важити само за горњо-карловачку епархију, те би се из исте епархије, према великом броју тамошњег свештенства могло — на рачун будимске епархије — изабрати у главни одбор 3 члана, из свих осталих епархија по 2 члана, а из будимске 1. Овим би било бар донекле задовољено жељи свештенства горњо-карловачке епархије, те се не би са предложеном сразмером стварале компликације, које свуда треба избегавати.

На 40. чл. нацрта, где се вели, да се „епархијски зборови састају онда и онде, кад и где за потребно и најеходније нађу епархијски одбори“ — предлажу некоји зборови, да место и време епархијских зборова опредељују — не епархијски одбори — већ сами епископи, — а на 41. чл. нацрта предложио је коренички збор, да епархијски зборови не бирају себи нарочитога председника, већ да у тим епархијским зборовима председавају сами дотични епископи. То исто је предложио и белоцрквански збор, за случај, да је на епарх. збору присутан дотични епископ.

Још је предложио коренички збор: „да скупштина не одређује мјеста за држање будуће скупштине, већ да се велике те скупштине редомце, сваки пут у пријестолном мјесту друге дијецезе, (сваки пут у другој дијецези) обдржавају.“

На 60. чл., у коме се вели, да се осим редовних протопресвитератских зборова „имају држати и неки помесни зборови“ предложио је новосадски збор, да тај чланак о помесним зборовима са

свим изостане, односно да се предлог за те помесне зборове одбије с тога, што организација удружења и без тога даје толике прилике за зборове, састанке и скупштине, да предложени помесни зборови нису ни мало нужни.

На чл. 76. који одређује, да „благајна мора имати два кључа, од којих ће један бити у благајника а други у саблагајника (који у смислу 13. чл. сл. г.) пребивају у једноме месту) приметити некоји зборови: а.) да је за благајне у опште усвојено „требравије“, те по томе и благајна свешт. удружења треба да има — не два већ три кључа, од којих ће један стајати у благајника, други у саблагајника а трећи у контролора, б.) да благајник, саблагајник не морају бити између чланова главног одбора, као што се у 13. чл. сл. г. предлаже, већ оба та благајника с контролором заједно могу бити изабрани између самих редовних чланова свештеничког удружења. Потреба овакога опредељења разлаже се тиме: што благајници и контролор — по потреби саме ствари — морају становати у једном месту, а према ограниченом броју чланова главног одбора, не може бити 3 члана главног одбора ни у једној целој епархији, а не да их може бити у једном и истом месту. — Најпосле новосадски збор предлаже, да се иза 77. чланка дода нов чланак и тај да гласи: „финалисане рачуне главни одбор износи на јавност у органу свештеничког удружења (ако га буде) или у званичном органу митрополије карловачке.“

Кад је већ овде реч о органу свештеничког удружења, који ће се можда издавати, имамо напоменути, е је вуковарски свештенички збор предложио да „Српски Сион“, као орган срп. прав. митрополије карловачке, буде уједно и орган свештеничког удружења. Исти збор до душе није мотивисао тај свој предлог, али по свој прилици биће му мотив тај, што је свештенство „Срп. Сион“ већ обвезано држати, па када би се још морално обвезало да држи и плаћа и орган свештеничког удружења — можда би то за свештенство у материјалном погледу теретно било.

О овој ствари за сад је без сумње још врло рано говорити. Питање: хоће ли свештеничко удружење имати свој парочити орган, или ће за такав усвојити овај или онај лист — решиће се потребом саме ствари онда, кад се удружење оствари и рад свој отпочне. Ако у удруженог свештенства буде горело одушевљење и бујао племенити и корисни рад у служби цркве и народа, а у цели решавања својих племенитих задатака, — оно се неће задовољити, да јавним пословима удружења служи гостољубно тек „Српски Сион“, који као званичан орган митрополије карловачке има одржати вид званичности, те као такав, имајући своје многостручне задатке — не може ни из техничких разлога служити јавним делима свештеничког удружења у оној мери, како би требало. У томе случају дакле, по потреби саме ствари, удружено свештенство знаће паћи пута и начина, да оснује и издаје парочити орган, који ће искључиво бити у служби свештеничког удружења. „Српски Сион“ само ће се радовати, ако види уза се парочити орган свештеничког удружења, који ће узети на се извештај терет решавања многих таквих задатака, са којима се „Срп. Сион“ тек по нужди занимати морао, те ће овај онда са пуном снагом моћи одговарати многостручним задатцима, које има да решава орган срп. прав. митрополије карловачке. —

И тиме смо проговорили о главнијим предлозима и закључцима овогодишњих свештеничких зборова. Остали предлози и закључци, који се налазе у записницима тих зборова, односе се на мање стилистичне или систематичне исправке предложенога нацрта, о којима, због мање им важности нећемо да говоримо, а све да бисмо и хтели, не допушта пам ограничени простор овога листа. О предлозима, и у опште о радњи некојих зборова нисмо могли говорити из тога природнога разлога, јер не имаћасмо записника тих зборова у својим рукама.

Но и са оним, што смо до сад рекли, држимо да смо олакшали посао око расправе предложенога нацрта правила за удружење прав. срп. свештенства митрополије карловачке — но по што смо, го-

ворећи о предлозима појединих зборова, надовезали уз њих кад што и своје мисли, да нас не би нико криво разумео или баш окривио, да хоћемо да прејудикујемо великој свештеничкој скупштини, која има удружење да оствари и правила да утврди — изјављујемо, да ћемо своја субјективна

мишљења о свештеничком удружењу и нацрту правила с места изменити и забацили, ако нас ко увери, да смо на погрешном путу. Па за то ћемо се радовати, ако овим чланком изазовемо кога, да своје мисли о удружењу и нацрту правила за исто удружење — у овоме листу на јавност изнесе.

О ВАСКРСЕЊУ МРТВИХ И ВЕЧНОМ ЖИВОТУ.

(Поводом чланка преч. г. К. Станића „Једно питање са одговором.“ — „Глас Истине“ 1884. бр. 13. — 17.)

(Наставак.)

Из науке г. К. Станића, да нема општег васкрсења мртвих у смислу учења прав. цркве, него да ускренуће сваког појединог човека значи то: да ће дух сваког човека из свог тела, као из гроба ускренути, после чега ће дух одмах примити награду и наплату потпуну и вечну — као природна посљедица излази то, да нема, и да не ће бити ни другог доласка Христовог, па по томе ни општега суда, тј. таковог, коме ће сви људи у један мах, у једно исто време предстати, да им се — према делима — досуди вечна награда.

Па ми то доиста и налазимо у чланку: „Једно питање са одговором.“

„Тај други долазак не може се друкчије разумети, него да ћемо ми по преласку нашем у други, духовни свет доћи на сусрет Христу и да ћемо га тамо видети у свој слави његовој, свима светима и небесним силама анђелским окружена. И тај дакле суд не ће бити овде, на земљи, него тамо; и тај суд сваки дух човеков носи већ у себи т. ј. у свом духовном закону, кога зовемо моралним.“

Други долазак Христов значи то, да ћемо „по преласку нашем у други, духовни свет доћи на сусрет Христу.“ Ово и овако учење г. Станића није и не би било погрешно и неправославно, само кад би он наш одлазак „на сусрет Христу“ правилно и као што треба схваћао и разумевао; јер и по учењу св. наше цркве, односно по речима самог св. писма доћи ћемо ми о другом доласку Христовом „на су-

срет Господу“: „Јер ће сам Господ са заповијешћу, с гласом аранђеловијем и с трубом Божијом сићи с неба; и мртви у Христу васкрснуће најприје; а по том ми живи који смо остали, заједно с њима бићемо узети у облаке, на сусрет Господу на небо.“ (I. Сол. 4, 16—17.)

(Рекао бих, да је ово српско: „на сусрет Господу на небо“ погрешно речено, односно преведено. Како у црквено-словенском, тако у грчком и латинском, па и у немачком језику разликује се у овом месту св. писма троје: „небо, облак и ваздух“ и каже се да ћемо доћи „на сусрет Господу — на *воздѣскъ*; *εις τον αέρα*; — *in aera*; — *in die Luft*.“ Сретање наше са Господем, неће бити „на небу“, јер ће Господ „сићи с неба“, него ће бити „у ваздуху.“)

Истина г. Станић изрично не вели, али се из речи његових „на сусрет Христу“ закључити може, да и он мисли на неки: „долазак“, на неко кретање, на неки ход Христов; за то и рекох, да му учење о другом доласку Христовом не би било посве неправославно.

Али кад у обзир узмемо даље речи његове, тад видимо и дознајемо, да он на тако што не мисли; да он на „долазак“ у строгом смислу речи, на кретање, на ход Христов мислити и не може. Његов други долазак Христов значио би управо то: да би се ми — сваки за се појединце, или бар јатомице — „по преласку нашем у други, духовни свет“ — који би „прелазак“ био

WWW.UNILIB.RS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

одмах после смрти — нашли према Христу, дошли пред Христа, где би га „видели у свој слави његовој, са свима светима и небесним силама анђелским окружена.“ Да тако што мислимо и закључимо, на то нас — поред наведених — још и ове речи његове наводе: „Час смртни, или што је једно исто, час васкрсенија човековог духа из свог тела, пошто је тај час неизван и ником није знан, то је онај час, о ком Христос говори: „О дану томе или часу нико не зна, ни анђели, који су на небесима, ни син, до отац. Заиста вам кажем, да овај нараштај неће проћи, док се ово не збуде.“

Питање је сад: о ком је „дану и часу“ реч у овом месту св. писма: да ли о „дану и часу“ другог доласка Христовог — у православног смислу; или о дану и „часу смртном, или што је једно те исто, о часу васкрсенија човековог духа из свог тела“; т. ј. на који „дан и час“ г. Станић помишља? Јер нема сумње, да је и један и други „дан и час неизван, и ником није знан.“

Кад добро проучимо речи г. Станића, тад увиђамо и дознајемо: да је дан и час другог доласка Христовог и „смртни час“ појединог човека — један те исти дан, један те исти час. Ево томе и доказа: „Да се у овом смислу“ — у ком, чусмо већ — „разуме опште васкрсеније и суд, доказује и то: што је сиромах убоги Лазар, одмах после своје смрти дошао у лоно Аврамово, а богаташ на место мучења“. Како и г. Станић говори о другом доласку Христовом; и како је „сиромах, убоги Лазар одмах после смрти своје дошао у лоно Аврамово, а богаташ на место мучења“: то сљеди, да је Христос у „смртном часу“ како убог Лазар, тако и богаташа изишао овима „на сусрет“ и одвео их првога „у лоно Аврамово,“ а другога „на место мучења.“

Но како у времену сваке године, а у години сваког дана, а у дану сваког сата, а у сату сваког минута, а у минути сваког секунда умре по један „у Христу“ — да не узимамо више: то наравно да ни Христос не ће доћи један пут, него и више пута, и то не у години, дану и сату, него у минути. Међу тим св. писмо говори, да

ће Христос „доћи“, а не „долазити“; да ће Христос доћи само један пут, и то једног дана и часа, а „о дану томе или часу нико не зна, ни анђели који су на небесима, ни син, до отац.“

А кад је тако, онда нам не преостаје друго, него да закључимо, да ће се — по учењу г. Станића — наше „сретање“ са Христом састојати у томе, што ћемо се ми, по „васкрсенију нашег духа из свог тела“, наћи према Христу и доћи пред Христа, који ће наравно мирно стојати на свом месту, налазећи се „у свој слави својој и свима светима и небесним силама анђелским окружен.“

Но ако је опет сад тако, онда од куд у том истом јеванђељу и још у тој истој глави, из које је г. Станић узео и привео те речи, а само са пет стихова у напред, јасна и отворена говора о неком доласку: кретању и ходу Христовом? А ево шта се тамо каже: „И тада ће угледати сина човјечијега гдје иде на облацима са силом и славом великом.“ А да се види узрок и цел тога доласка и хода Христовог, додаје се одмах после тих речи: „И тада ће послати анђеле своје и сабраће избране своје од четири вјетра, од краја земље до краја неба.“ (Мар. 13. 26.—27.)

Елем „сретање“ са Христом, али „сретање“ у строгом смислу речи: где Христос иде нама, а ми њему „на сусрет“; па онда: „на сусрет“ Христу иду у један исти мах сви „избрани од четири вјетра, од краја земље до краја неба.“

Биће — дакле — друго нешто „дан и час“ другог доласка Христовог, а друго опет „смртни час“ појединаца.

Па дај да видимо, какав је то „дан и час“, о коме је у напред наведеном месту св. писма реч!

Да то дознамо, вратимо се — драги читаоче — на почетак те 13-те главе марковог јеванђеља: „И кад излажаше из цркве рече му један од ученика његовијех: учитељу! Гле какво је камење, и каква грађевина! И одговарајући Исус рече му: видиш ли ове велике грађевине? ни камен на камену не ће овдје остати, који се не ће разметнути. И кад сјеђаше на гори Маслинској према цркви питаху

та сама Петар и Јаков и Јован и Андрија: кажи нам, кад ће то бити? и какав ће знак бити, кад ће се то све свршити?“ (Ст. 1.—4.) Но овде није још тако јасно речено, о ком дану ученици Христа питају, за то ћемо тај исти случај привести из јеванђеља Матејевог главе 24-те: „А кад сјеђаше на гори Маслинској приступише к њему ученици на само говорећи: кажи нам, кад ће то бити? И какав је знак твојега доласка и пошљетка вијека?“ (Ст. 3.)

Ученици дакле Христови питају свога учитеља, да им каже, какви ће знаци претходити дану „његовога доласка и пошљетка вијека.“ А да се под именом „доласка“ Христовог и „пошљетка вијека“ има разумети доиста „пошљедњи дан“ т. ј. дан општег васкрсења (Јов. 11., 24.) сведоче баш они знаци, који имају претходити томе дану, и они догађаји, који се имају збити пре тога дана, а који догађаји захватају више времена, него што је то један човечји век, па ма тај био и Матусалов (I. Мој. 5., 27.) по данашњем бројању и трајању година. А ево тих знакова: „А кад чујете ратове и гласове о ратовима, не плашите се; јер треба да то буде; али то још није пошљедак. Устаће народ на народ, и царство на царство; и земља ће се тријести по свијету; и биће глади и буне. То је почетак страдању.“ (Мар. 13., 7.—8.)

Ето, драги читаоче шта има претходити „дану и часу“ доласка Христова; какви су знаци „дана и часа“, о коме „нико не зна, ни анђели који су на небесима, ни син, до отац.“

Па кад то знамо, хоћемо ли онда морати доказивати, да тај „дан и час“ — о коме се у горњем месту св. писма говори — није „смртни час, или што је једно исто, час васкрсенија човековог духа из свог тела“?

Не — не ћемо!

Што се пак тиче навода г. Станића, да је „сиромаш, убоги Лазар одма после своје смрти дошао у лоно Аврамово, а богаташ на место мучења“; као и даљег навода: да Христос — у тој слици јеванђеоској — ништа не говори „о судији и суду“ — на то ми је приметити:

О „јеванђеоској слици о сиромашу Лазару и богаташу“ приметио сам већ, што сам приметити имао.

А што „Христос не говори ништа о судији и суду“ код убогог Лазара и богаташа — то је са свим обично и природно: није ни био нуждан „суд и судија“, јер се тичало награде, односно осуде — само привремене, а не вечите.

Та ето — то и тако што видимо ми и овде на земљи, код људског суда и правосуђа. Човек неки учини какво недело, нпр. изврши какво убијство. Да буде привремено кажњен и притворен, за то није нуждан судија, излишна је пресуда; доста је и само дело његово, оно га одводи у притвор, оно му даје привремену казан. (Добро је да овде напоменемо, да је привремена, претходна и делимична казан злочинчева и помисао на ону телесну казан, која га чека; и страх од те казни.) После долази судија, после се испитује и пресуђује злочини и на послетку кривац бива трајно и коначно кажњен: осуђује се на смрт, или на вишегодишње, па и доживотно, тако звано земаљско — „вечито“ робовање.

Дакле: „о судији и суду“ код богаташа и убогог Лазара „Христос ништа не говори“ за то, што таког суда у истини није ни било, нити га има, нити је нуждан.

Но од туда изводити и извести, да и нема општег суда — може ли се, сме ли се?

Нити може, нити сме!

Но да ли нема у св. писму каквог места, на коме се говори о судији и суду?

Дај да видимо!

Боме има! Те још како лепо и јасно место! Ево га! — „А кад дође син човечји у слави својој и сви свети анђели с њиме, онда ће сјести на пријестолу славе своје. И сабраће се пред њим сви народи, и разлучиће их између себе, као пастир што разлучује овце од јараца. И поставиће овце с десне стране себи, а јарце с лијеве. Тада ће рећи цар онима, што му стоје с десне стране: ходите благословени оца мојега; примите царство, које вам је приправљено од постања свијета. Тада ће рећи и онима, што му стоје с лијеве стране: идите од мене проклети у огањ вјечни,

приправљени ђаволу и анђелима његовијем. И ови ће отићи у муку вјечну, а праведници у живот вјечни.“ (Мат. 25., 31.—34. и 41. и 46.)

Ето дакле „долази син човјечиј у свој слави својој и сви свети анђели с њиме“; ето „син човјечиј“ као судија „сједа на пријестолу славе своје“; ето су „пред њим сви народи сабрани“; ето их по делима „разлучује“; ето „поставља“ неке „с де-

сне“, а друге „с лијеве стране себи“; ето изриче пресуду и онима „с десне“ и онима „с лијеве стране“; ето сад — дакле после суда — иду грешници „у муку вјечну, а праведници у живот вјечни“!

Треба ли сада још да говоримо? Треба ли после овога да доказујемо, да има „општег суда“?

Излишно је — сувишно је!

(Наставиће се.)

СВЕТИ ЈОВАН ЗЛАТОУСТ, КАО ПРОПОВЕДНИК.

(Наставак.)

Златоуст тражи не само усрдне пажње, већ и сваком слушаоцу налаже њешто апостолско, упућујући их, да привлаче нове ученике и да служе за примјер и онима, које не може привући сам проповедник. Нема ничега бољег од ових ријечи: „Да не би ваше присуство овдје било без икакве користи, настојте око оне ваше браће, о којој сам вам већ говорио и о којој ћу вам и опет говорити, да их овамо приводите, — спомињите им о њиховој заблуди; савјетујте их не само ријечима, већ и дјелима; најбоља наука потиче од примјера. Па макар ви ничега и не говорили, но, кад би, по изласку вашем из цркве, мирним држањем нашега тијела, вашим погледима, гласом — показивали онима, који нису тамо били, корист, коју је добила душа ваша, то би било доста ради поуке и утјехе. Ми морамо одавде излазити, као из светилишта посвећена за тајне, — бољима, мудријима и побољшанима у свима нашим дјелима, у свима нашим ријечима. Да би жена, видећи мужа, отац, видећи сина, роб, видећи господара, пријатељ, видећи друга, непријатељ, видећи непријатеља, где излази из цркве, — да би сви могли тиме увјерити се о користи, која је тамо нађена. А то увјерење добиће, кад се увјере, да сте ви постали смјернији, разумнији, побожнији.“

Таким живим и срдачним говором, дубоким знањем људских слабости и блијеском израза, Златоуст, као да је сличан Масиљону. Но то ће упоређење бити лаж-

но, ако ми будемо очекивали од апостолске катедре антиохијске потпуну вјештину, изузимајући њеке манире француског проповједника. Код Златоуста као да је мање углађености у укусу, у самим једноставним бесједама његовим види се њека сјајност, спојена са дубоким убјеђењем. Његова плодовитост не састоји се у — вјештом и разноврсном развијању мисли; слог је његов, у једно и исто вријеме, и збијен и претрпан тако, да животињу прекрета скраћује сам своје одабране изразе, али мисао своју понавља обично у неколико различних облика. Но баш то и скрива у њему вјештачку дикцију, коју је посудио из школе говорничке. Он се непрестано повраћа на оно, што му узнемирује његову душу, и често при таквој хармонији његових бесједа као да чујеш његов сопствени глас.

Код такве пуноће чувства и способности дирнути друге, он више него иједан хришћански проповједник био је проникнут светим Писмом, обузет његовим жаром, и запечаћен његовим духом.

Како је морала силно звонити проповјед Златоустова, кад је он у Антиохији, где је још постојала кућа, у којој је живио св. Ап. Павле, прослављао Рим, понављајући ради Павла и, на тај начин, једним његовим именом, спајао цркве Истока и Запада. „Волим Рим, говорио је св. Јован, за то, што је Павле писао посланицу Римљанима и сам их је љубио, за то, што је за живота говорио с њима, што је код њих

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

умрљо, и што се код њих чувају његови свети остаци. Због овога Рим је више слављен, него од чега другога. Отуда ће бити узета на небо прослављена тјелеса Апостола Петра и Павла. Дивите се и дршћите, кад помислите, какав ће приказ настати у Риму, кад Павле устане из гроба и, скупа с Петром, потече по ваздуху у сусрет Христу! Каквим ће двоструким вијенцем бити овјенчан! Каквим ће се златним цијеном окитити! Дивим се Риму не због блага његова, не због споменика, и због остале његове сукјете, већ због тога, што он има ова два стуба цркве. Ко ће ми дати да се дотакнем моштију Павлових, да паднем на кољена пред гробом његовим и видим прах тијела, које је вршило дјело Христово, које је примило знаке мучеништва и распространило еванђеље свуда, — да видим прах уста, која су навијештала Христа царевима и научила нас: ко је Павла и ко Учитељ Павлов! За нас није толико страхан гром, колико је био грозан демонима глас његов. Они не могаше опстати пред њим, дрхтаху и, од саме сјенке његова присуства, од самог звука његова гласа, бјежаху далеко. Глас његов очистио је земљу, лијечио је боне, изгонио је пороке и васкршавао правду. Он је био то исто, што и херувими: он је свукуд носио са собом Христа. Подражавајмо му, браћо, јер он је био исти човјек, као и ми, исте природе с нама: али показавши већу љубав према Христу, он је ушао на врата небесна и примљен је да живи с Анђелима. Ако се ми хоћемо потрудити и распалити таквом ватром, онда ћемо бити подражаваоци св. Апостола; а кад би то било немогуће, он не би рекао: *подобни мнѣ кывайте, ѿкоже ѿзв Христѣ.*“

Златоуст је био неисцрпив у сликању времена апостолских; он непрестано обраћа на њих своје погледе и мисли, и шта више, без обзира на кроткост своје природе, посуђује од њих њеку оштрину, која је неизбјежна код увода у човјештво нових вјеровања. Тај енисходљиви поштовалац лакмислених Антиохијанаца, заносно описује изванредне добродетели у пробитној цркви и упорну борбу, коју је она подизала код људи. Знајући, с каквим жаром говори он

о истрази мученика, може се рећи, да би и сам радо поднио те муке. Тако он, по стоти пут, и увијек у новом облику, описује појаву хришћанства у свијету и његову славну побједу. Наведимо једну само слику, гдје живост боја одговара тако свјежем још онда за народе Азије сјећању о првим временима цркве. „Кад се је божанствена проповијед распрострла кроз Апостоле и кад су они прелазили цио свијет, сијући ријечи вјере, искорјењавајући заблуде, рушећи древне царске законе, гоњећи неваљалство, исправљајући путеве, и налажући људима да се клоне идола и њихових храмова, олтара, празновања и обједа и узвишавају ум до познавања једнога Бога, Сведржитеља висионе и до очекивања будућег добра, — у то вријеме, кад су они приповиједали о Оцу, Сину и св. Духу, мудровали о васкрсењу из мртвих и учили о царству небесном, — букну велика војна, најжешћа од свију других; и све се збунило, све је обузео шум и раздор, — све градове, све народе, све породице, све предјеле, просвијећене и непросвијећене. А то с тога, што су старински обичаји били у темељу потресени, и што су се предрасуде, које су тако дуго господовале, уздржавале код појаве нових, дотле нечувених вјеровања. Против моћног њиховог дјеловања усталоше императори и наоружаше се управитељи; грађани роптаху, народ се непристојно владаше, код судија владаху страсти, мачеви бијажу извучени, оружје изоштрепо и закон био издан, да се свуда гоне хришћани. Слиједише казне, истраге, гоњења, пријетње и све, чиме се могао улити страх. Таласи бурнога мора, који избацују из свог корита разбијене лађе, — то је слика тадањег свијета; због вјере одрицао се син оца, невјеста свекрве, браћа се разилажаху међусобно а господа пламтијаху гњевом на своје слуге; па и сама природа бијаше у дисхармонији са самом собом и међусобна борба распалила се не само у општинству већ и у породицама. Јер ријеч, као мач, пробијаше свуда, подизаше силну борбу, силну несугласност и свуда је подизало завист и гоњење против вјерних. Једне бацаху у окове, друге повлачише по суду и

вукоче на смрт. Од једних отимаху имање, друге протјериваху из отаџбине, или их убијаху; борба унутра а с поља опасност од својих, од туђих, — па и од оних, с којима их је зближила сама природа.

„У вријеме тих искушења, кад су се та страдања догађала, а блага била само у пади, и обећања у будућности, — када су запаљене гломаче, мачеви, мучења и смрти од сваке руке биле познате не само тобож' због страха, већ су се занета и искусиле, и кад се будући борци још нису сасвим ослободили од незнабошких идолских храмова, од наслада и пијанства свјетског, а нису се још обикли високом погледу на вјечни живот, већ се осјећаху као приковани за постојеће стање и, тако рећи, малаксавали и, код свагдањих нападаја, готови били узмакнути, — гледај, шта ради св. Ап. Павле, примивши откривење небесних истина, и слушај његову мудрост! Он непрестано говори о будућем

животу, упућује на вијенце и тјешни вјерне народом на вјечна блага. А шта говори он? Он говори: наша су страдања у овом животу тако ништава и тако недостојна будуће славе, која нам се мора открити; другим ријечима: шта ме плашите мучитељима, казнама, гоњењем, спротњом, оковима? Грозите ми се чим хоћете, — са свачим, што страши човјека; али нећете паћи ништа такова, што би се упоредило с оним наградама, оним вијенцима, оном платом, коју ми очекујемо. Оно се завршује и прелази у овом животу, а ово нема краја у вјечности.“

Слаткорјечиви пастир антиохијски хтио би провести цео живот међу тим преступачним народом, гдје сто хиљада слуша усхићено његову поуку. Но слава његова генија привукла је на њ пажњу цијеле империје. Чинило се, да цариградска патријаршија по праву припада највећем проповједнику хришћанског свијета.

(Наставиће се.)

О ПРЕУСТРОЈСТВУ И УРЕЂЕЊУ МАНАСТИРСКОГ И КАЛУЂЕРСКОГ НИСТАЊА.

Дозволом и благословом Његове Светости, преузвишеног господина патријарха српског Георгија, одржан је дне 10. (22.) маја 1892 збор манастирских настојатеља, у Ман. Гргетегу, на ком су збору били заступљени настојатељима својим сви манастири фрушкогорски и бачки ман. Ковиљ. Ма да је ствар, о којој се преподобни оци саветоваху, чисто и искључиво калуђерска, ипак, да не би пала на нас сумња, е радимо кришом, избегавајући јавност, хоћемо да изнесемо рад тога збора на јавност, како би и публика о раду нашем извештена била.

На збору том прецизирали су настојатељи своје мишљење о поднесеном Његовој Светости с друге стране „Нацрту о устројству монашке школе за боље и целисходније образовање ђака и кандидата за монашки чин“ и о спремљеном за св. Синод предлогу, у ком су изложена „Правила, по којима су дужни живити монаси, и вршити належеће им као такovima, и као јеромонасима службе у манасти-

ру“; поведена је даље дебата о најновијем предлогу високосл. Саборског Одбора „за уредбу о устројству срп. прав. нар. црквене автономije у области српске православ. митрополије карловачке“, у колико се предлог тај манастира, манастирежитеља и манасти. добара, надзиравања, управљања истих и употребљавања прихода њихових тиче.

Скушљени ман. настојатељи дођоше до уверења, да не смеју пропустити ову прилику, а да Његовој Светости, као архипастиру и заштитнику своме, мишљење своје о наређењима у том предлогу, који се манастира тичу, не исекажу, те прочитавши односећа се на манастире, односно на добра њихова, наређења у том предлогу — задобили су настојатељи то уверење, да поред тих наређења манастири не могу постојати као такoви, као засебне, од света одвојене задруге и автономне дружине, састојеће се из чланова, који су монашки обет положили и заветовали се, да ће живот свој, сходно положеним свечано обетима и по монашким правилима, у молитви и подвизавању, у добрим и

богоугодним делима, а поглавито о спасењу душе своје прилежавачући проводити — а све то под непосредним надзором, наставом и управом својих предстојатеља, а врховним надзором својих надлежних архијереја, мимо којих они за другу црквену власт нити знају нити су по опредељењу светих отачких и саборских правила дужни знати, ни признавати.

По предлогу том срп. прав. нар. црквени сабор, који се састоји из две трећине световних, а од монашког реда заступљена су у њему само двојица, и то не од тога реда тамо послана, већ случајно изабрана од оних истих, који и све остале посланике бирају — сабор тај дакле доноси штатуте о уређењу управе, контроле и употребљења нар. цркв. добара, рачунајући амо и манастирска добра; о уређењу дисциплинарнога одношаја за све органе управа митрополитских, епархијских и цркв. општинских, па чак и манастирских, као и најпосле дисциплин. правила за чиновничко особље свију тих управа.

Према овом предлогу и на супрот томе настојатељи мисле, да манастири као монашко духовне задруге, као морална и правна лица и корпорације, признате као такве од врховне државне власти и законодавног тела у земљи, у којој се налазе, још од оно доба, кад је та земља подпала под ту врховну власт — не подлеже високом српском народно-црквеном сабору, већ само и искључиво светом архијерејском Синоду,

јер: манастире није основао ни дотирао високи Сабор, па ни сам народ српски, већ су основали и дотирали поједини ктитори, а већином сами монаси;

јер су сви наши манастири у овој земљи, без изнимке постојали још у оно доба, кад се за високи Сабор још није ни знало; постојали су у време турскога господства, за које су време манастирежитељи купом и продајом, променом и поклонима од појединих побожних и богоугодних лица стицали ливаде, пашњаке, оранице и гајеве, винограде, вотњаке и шуме, једном речи своја задружна, манастирска добра, која сада вис. сл. Саборски Одбор назива „народно-црквеним добрима“, уврстивши их у категорију осталих тако званих добара, те располаже с њима слободно и слободније, него са другим т. зв. народно-црквеним добрима. А за што? На ком

основу и по ком праву? Да ли по канонско-црквеном или чисто народном свом праву?

Ако саборски одбор и народно-цркв. Сабор, називајући и манастирска добра „народно-црквеним добрима“, мисли, да са тим добрима — увршћеним у категорију осталих народних добара, а која у истини, и по црквеним канонима и по позитивним државним законима, припадају као властитост монашким задругама или духовним корпорацијама и правним лицима — на име којих су и у грунтовницама уписана и осигурана — има права други неко управљати, надзор над управом водити, па чак и располагати или утицати, у управу се мешати, а не манастирежитељи, односно монашке задруге саме, њихови предстојатељи и надлежни архијереји, архијерејски Синод или од истог, без саутицаја сабора и саборског одбора постављени надзорници — онда настојатељи држе за свету своју дужност, да се против присвојења тог — и вековечном праксом и позитивним, државним законима освештаног права свог од стране позваних и ненадлежних, у име своје и свеколиког монашког лика најевечанијим протестом ограда.

Манастири, као духовно-монашке задруге и корпорације, не подлеже и не могу ни у ком погледу подлежати власти народно-цркв. Сабора, нити његових потчињених органа — већ једино св. архијерејском Синоду. Па као што је једино св. Синод надлежан и властан да уређује унутарњи живот и одношаје манастирежитеља — тако је исто свети Синод, и само он властан и у погледу господарства манастирског и управљања са добрима тих монашких задруга уредбе доносити и наређења чинити и издавати.

„Accessorium sequitur principale“. Добра која припадају монашким задругама, јесу „accessorium“ а „principale“ је сама та монашка задруга, којој добра припадају, и без којих добара задруге, као правна лица постојати не могу. Из овога се јасно види, да је онај, који је властан и надлежан да надзирава духовно-монашку задругу и њене унутарње одношаје — уједно и искључиво он властан да уреди и свеколике спољне одношаје исте задруге, и само тај има права и титуле водити надзор и над управом и манипулацијом са монашко-задружним добрима; а то је — свети архијерејски Синод.

Но саборски одбор није тога мишљења, јер ено видимо да се у „нацрту“ свом упушта и у

уређивање ман. добара, прописује правила, ко и како добрима тим управљати, ко и како ман. економију водити, ко управу с ман. добрима надзиравати и контролисати, па чак и то: на што се приходи тих добара употребљавати имају; но тиме саборски одбор губи сасвим из вида прави карактер и позив манастира и монашких задруга, и заузима становиште власника и господара према своме чиновнику и слуги, забрављајући можда да манастири, односно манастирска добра нису домене, ни господарства нити саборског одбора, нити нар. цркв. Сабора, нити најзад православног народа српског, а да монаси нису чиновници ни слуге на нар. цркв. добрима. Нар. цркв. економи, чиновници и слуге без плате, и ништа друго — постали би монаси онда, кад би поменути предлог Саборског Одбора, а на име, кад би наређења тога предлога §§. 583—586 законом постала и у живот ступила. Монаси нису и неће никад бити то, а монашке ће се задруге пре раздружити, но што ће допустити и пристати на то, да буду оно, што не могу бити и што би Саборски Одбор хтео направити од њих.

Духовно-монашке задруге не могу постојати без материјалне подлоге, без својих добара из којих се издржавати морају, јер просити им није дозвољено; те по томе те задруге не могу „двома господинома служити и работати“ и не могу служити „Богу и Мамону“.

По предлогу саборског одбора би се у манастиру сутицале и косиле две власти: једна духовна, а друга економска. Дуализму и сутицају том нема и не може бити места у организму, какав је организам монашка задруга, јер би тај дуализам, те две супротне власти, разориле и уништиле цео организам.

Ако је у питању о бољем уређењу манастира главан моменат материјална корист, и ако је Сабору, Саборском Одбору и српском народу поглавито стало до манастирских добара и до тога, да се из тих добара што већа материјална корист и што већи доходак за подмирење других народних и црквених потреба извуче; ако је Сабору и његовом Одбору па и народу свеједно, а постојале, а не постојале монашке задруге, којима добра та припадају — онда те задруге немају титуле, немају нужде да постоје. И ако је срп. нар. цркв. Сабор силян и моћан и властан, те има власти и области, да укине манастире, које ни створио ни основао, на које

ни потуре потрошио није — нека их укине! Или ако би коначно укидање манастира, тих — као што се већ од Доситијева доба говори — старих средње-вечних завода, који су се већ давно преживели, те само вегетују и животаре — ипак мало зазорно било — онда нек одузме управу са манастиреко-задружним добрима од монашких задруга сасвим, па нек за управу тих добара постави „народне органе“, чиновнике и економе, ако је т. ј. у земљи, где закон и правда влада, могуће одузети од грунтовног власника управу са својим рођеним добром.

Манастири могу само као автономне дружине и самосвојне задруге постојати, напредовати и бити од користи цркви, којој припадају, народу, из ког им задружни чланови поникоше, и друштву и човечанству, живећи по своме закону и монашком правилу, и не пуштајући, да их неко други, који нема ни позива ни права за то, самосвојно уређује, прописује им дужности, и дисциплинарно поступа против њих, ако они, наметнуте им силом од непозваних дужности не врше онако, како им је то непозвана и ненадлежна власт наложила.

А ако Саб. Одбор, а с њиме и сви Срби, који нису монаси, збиља мисле, да калуђери немају ни памети, ни искуства, ни особитог знања, ни поштења ни свести и савести, те да с тога не могу управљати добрима, која су стари њихови стекли и оставили њима у аманет, и која добра манастирци нису расточили, као што су многе приватне српске породице и задруге са својим иметком учинили, већ су их сачували кроз векове до данашњег дана, а местимице и умножили, — и ако саб. одбор, мислећи да су наши монаси такви, а монашке задруге такве, држи, да се таким монасима и ман. задругама не може оставити управа са својим добрима друкчије, ван под строгим надзором, туторством, курателом и стегом онакве колегије, као што је саборски Одбор, — онда монашке задруге немају права на екзистенцију, и не вреде да постоје, већ их треба просто укинути и растерати, те или оставити св. Синоду, да осује нов монашки ред, друкчији него данашње задруге, и ком ће новом реду монашком подносити, да слуша и извршује, вољно и драговољно, заповеди колегије, као што је вис. сл. Саборски Одбор, — или пак треба оставити манастире без калуђера, претворити их у салаше и поставити над њима народну управу.

По пре но што би се развили данашње монашке задруге, рекламоваће своју аутономију, која је старија од народно-цркв. аутономије, и која је од других самовласно покошена, те неће упустити из својих руку управу, нити ће трпети над собом туторство саборског одбора, и пододбора му епархијског админ. одбора, у којим одборима већина мирјана решава и наређује.

Сабрани у Гргегегу настојатељи с једне стране мисле, да се прописи, садржани у предлогу саборског одбора, а односећи се на манастире, не могу сложити ни у склад довести са прописима канона, св. отаца, св. сабора и нарочитих монашких правила, с друге стране пак исти настојатељи и сами увиђају и признају, да овако, као што је данас, не може, и не сме остати, те да је по томе од преке нужде, да се монашке задруге преустроје, и да се у првој линији и пре свега треба постарати за боље, и данашњим потребама и захтевима одговарајуће васпитање и образовање кандидата за монашки чин; јер се без боље образованих и боље зачин спремљених кандидата не може ни мислити на успешно произвађање жељеног „устројства“, које устројство је св. архијерејски Синод, као једино компетентна власт, и дужан и властан до краја извести.

Свесни свога задатка, и увиђајући преку потребу „преустројства“, сакуњени у ман. Гргегегу настојатељи саставише у духу горе речених назора, као израз једнодушнoг мишљења свог представку на Његову Светост, господина патријарха српског Георгија, у којој моле:

1. да благоизволи у св. архијерејском Синоду питање о свестраном уређењу манастира у области срп. прав. митрополије карловачке постојећих, покренути и синодално изрећи: Да је само св. архијерејски Синод властан уређивати свеколике одношаје манастира и њихових житеља, те према томе настојати и порадити, да из делокруга високог нар. цркв. сабора српског свако уређивање истих непадне, да се даље узакони, да ни саборски одбор, ни митрополитске и епархијске власти немају никаква посла са манастирима и манастирежитељима;

2. да се синодално изрекне, да сви манастири митрополије ове имају стајати у свези и заједници, те сачињавати једну целину;

3. да се ради надзиравања истих манастира постави из монашкога реда нарочити ексарх;

4. да се постави нарочита виша манастирска управа, која би се састојати имала из ексарха, као начелника и повереника Његове Светости и шест чланова, од којих би тројицу еремски манастири, једног манастири пакрачке и горњокарловачке епархије, једног манастири обе банатеке, а једног манастири бачке и будимске епархије бирали и св. архијер. Синоду на потврду предлагали.

У делокруг тога ексархата спадало би све оно, што данас врше: митрополитски савет, саборски одбор и епархијске власти, а имало би му се додати једно стручно, економски образовано лице, са потребним рачунарским особљем.

Први посао ексархата тог био би, да са искусним манастирежитељима предлог за „Устав манастирски“ састави и св. архијер. Синоду на потврду и одобрење поднесе.

Ово је једнодушно мишљење свију настојатеља, сабраних у горехваљеном манастиру, и заступљених по њима манастирежитеља свију, митрополији карловачкој подручних манастира, а ово је уједно и једини пут и начин, којим би се одношаји манастира у жељени ред и склад довести, а данашњем абнормалном стању крај учинити, те манастирима пут за бољу, целисходнију и лепшу будућност отворити могао, којим би се начином манастири опет приближили својој и својих оснивача цели, од које су се непозваним утицајем страних елемената скоро савим удалили, поставши ништа друго, до економски фактори на пољу нар. цркв. управе. Тиме би се уједно подигао и углед калуђера, кога су они од вајкада у народу уживали, но који је сада силом скоро на минималну меру сведен, јер се радило „de nobis sine nobis“ у најважнијим, животним питањима нашим.

Калуђери учинише своје, да спасу душу своју, а ми се искрено надамо, да ће Његова Светост, а с њим и св. архијерејски Синод, оправданим жељама нашим задоста учинити и невољама нашим одмоћи, и штети и моћи.

Један калуђер.

О НАЗАРЕНИМА.

Пријатељско писмо Душана Петровића, пароха надаљског.

(Свршетак.)

Њиховом назови-поштењу могао бих ти ваздан причати, јер сваки дан чујеш шта-шта о њиховој „великодушности.“ Али најглавнија им је особина душевна, да су сви лакоми на новац. Сто пута су гори и од Чивута. Само је ли дочуо један за какву лицитацију, — ево ти их одмах ни мање ни више него педесет се искупило, те се домунђавају како ће и шта ће. Ако је каква већа ствар, одмах се удруже њих неколико, те заједнички узимају. Бива у том случају да који краће извуче, али то они сами између себе расправљају. Напима ништа не говоре, и с тешком муком може човек у њихове заједничке ствари да завири. Тек по који, ако му је криво учињено од њихових, не може срцу да одоли, те се потужи којем од наших.

Готово увек имају заједничких новаца. С тим новцем арендирају по који ланац земље обично под кукуруз. Ту земљу заједнички обделавају а новац од продатог усева повере једном или двојици — у којима поверења имају. Бива и то не ретко, да дотични проневере тај новац; тада их за неколико година искључе из друштва „верујућих“, и они се враћају у ред „оглашених“. „Верни“ седе у скупштини напред, а „оглашени“ остраг. Често се догађа, да онај који је седео са свим у првој скамији, доспе у последњу. Отуда наши, који одлазе из љубопитства, знају, да је који учинио какав велики преступ.

Када иду у скупштину обично се журе, скоро трче — да покажу пред светом како они ту дужност радо испуњавају. Иначе их можеш одмах познати по њиховом тромом ходу, главу је сваки спустио доле, једна му је рука у џепу а друга на стомаку увучена онде између дугмади где му се горња хаљина (јанкел) закопчава. Пресомитно се и скупио, као „убоги ђаво.“

Одело у мушких је цивилно, ретко ћеш ко-јег видети у кожуху и опанцима, а и то је понај-више радњим даном, а недељом мислио би човек да су какви мајетори. Женске се просто одевају без икаквог накита на хаљинама. Девојке су све повезане, и само по отворенијој боји њихове хаљине можеш познати, да су у девојачком стању. Изгледају са погнутим главама и отромбољеним сукњама као да их је киша млавила. А када су на само у своме друштву, та-

да их стане читава цика и кликот. Са момцима којих је врло одмерен број према броју девојака, опште, али на само.

Са осталима у кући, који нису Назарени, не живе никако, управо у вечитој су распри. Ако је муж у кући прешао у Назарене, то ће жену увек терати кад је какав празник или недеља да чини оне послове, које дотле у те дане није радила. Са пронијом предуерета наше вереке и народне обичаје, и често дотера тиме жену до суза. Ако је жена прешла а муж остао, ма се овај како трудио да је одврати, ни на леп ни ружан начин не може да успе — све дотле, док она сама не увиди да је на кривом путу. Често се дешава да жена извуче грозних батина, — али је тек онда јогунаста; обично одговара: „небојте се од оних који убијају тело, душу не могу убити“ — то су речи Хр. Спаситеља.

Догађа се, да млађи у кући сви пређу, а старији остају. Обично тада млађи избију из руку старијих сву власт те старији престају бити кућним старешинама. Млађи чине своје, а старешини од воље стоји, хоће ли се задовољити са оно мало хлеба и кућнега крова. Куд је пристао под своје старе дане са својим старим другом? Власти нема да их истера напоље, јер ако то уехте, они ће по закону изнети из куће пет шест пута више него што ће њему остати. Ако је капитал велики, онда му може што год и остати да може бар живети, а ако је мали, онда му преостаје штап и слепачка торба те „од немиле до недрага.“ Е тако је то видни, кад је комунија. Но још и таки удес није најгори. Али имаде случајева, где синови родитеље своје сасвим занемаре, шта више и отерају их од себе. А кад им човек пребаца да не извршују 5. заповед божју, која гласи: „Чти оца твога и матер твоју“, они се изговарају, да код њих не важи стари завет. А напоследку отац и мати, то је „стрњика“ а они су „влаће“. Јадници и не помишљају, да и њима ваља остарити.

Крвно сродство не поштују готово никако. Њима је ближи један њихов Назарен него отац и мати, рођени брат и сестра. „Оно је брат по крви, али ово је по духу, ово је дакле ближе.“ Често се брат са братом и не састаје, а Наза-

рен са Назареном сваки час, непрестано су заједно. Све нешто шушкају.

Назарен из Срема — познаће на први поглед Назарена ма из ког вијалета, по говору, понашању, и по неком знаку, који они уенама чине, чим се састану.

Обично веле, да празнике не треба светковати, али кад год су већи празници држе и они „молебствија“. А кад им човек пребаци да и они тога дана иду на молитву, изговарају се да су им гости дошли, те су принуђени. Само што ти њихови гости искључиво онда долазе, када су највећи празници наши, као Божић, Богојављење, свети Сава, Ускре, Спасов дан, Духови и још неки.

Гостовање особито велику улогу игра, и то зими, када је пуна кућа свачега. По двоја троја кола гостију одлазе из места и долазе у место. Обично одседавају код имућнијих, где се имаде што загристи. Често тако једни гости поједу више, него што се потроши код наших, приликом славе крснога имена. Особито су одомаћене код њих посете зими. Данас код једног, сутра код другог. Домаћин у вече справи вечеру. После вечере се поје из „Харфе Сионске“ и чита из светога писма, посета бива до 11—12 сати ноћу, те, када се враћају својим кућама, сваки носи уза се мали фењер од плеха, те осветле читав сокак. На тим сељима договарају се, где би се могло шта јефтино купити, а скупо продати, претресају шта је у чијој кући, исмевају наше обичаје и богослужење и т. д. После таквог једног вечера они све знају, шта у кога имаде у селу, чији је ланац, или кућа, свинче или марвинче на продају, те се наш човек све крсти и чуди, од куда онај Назарен да зна шта он мисли са овом или оном својом ствари да учини, и шта он има у својој кући, а шта нема. Тиме што се госте и састају и по другим местима, знају они где се шта у кога може јефтино добити, и у широј околини.

Децу своју шаљу истина у школу, али нису бог зна какви пријатељи науке. Изгледа ми као да сматрају свето писмо за најсавршенију књигу, из које се може научити све што је човеку за живот нужно. „Све је сујета на овоме свету; овај је свет само припрема за бољи вечити живот. Нашто толике науке, доста је да човек зна читати и писати, да може знати шта свето писмо заповеда“ У мојој парохији нема ни једног од приличног броја имућних Назарена, да је своје

дете дао у страном месту да бар научи стран језик. Није то нужно, по њиховом начелу. Ако Бог хоће, може он и тако научити језик. Како је апостоле умудрио Бог, те су наједаред почели говорити страним језицима. Кад се коме дете разболе, ретко ће звати и лекара. „Шта ће тај против божије воље. Још боље сада нека умре, док је мало, бар нема греха, није се још сатана увукао у његово тело. Радо и весело предајемо га у руке божије“.

Често ћеш чути од овог или оног Назарена, како за каквог свога брата по духу вели: „Е, он је сада близу Бога, сада да му је да умре, док још није пофалио.“

У школу још којикако шаљу децу, али у цркву ни за живу главу. Милије им је видети своју децу и на најгорем месту — него у цркви. Ако ћу децу њихову као катихета казнити, што су изостали од цркве, онда крв и нож на мене и на учитеља; прете, да ће узети дете из школе. — Децу па и школеку радо одводе у скупштину. Не може човек ту изаћи с њима на крај. Ако дете силом хоће у цркву, то га за то време закључају, туку, и шта не раде с њиме.

Жалост је видети дечицу њихову, кад на ступе празници наши, са леним ерпеким обичајима, како тужно извирују из авлија својих, — као на пр. кад се код нас ноше врбица. Православна дечица сва изоблачена у нове хаљинице, мушко дете свако је набавило себи звонце, те са врбицом у ручици подражавају оној јеврејској дечици, која дочекаше Христа Спаситеља у Јерусалиму, певајући „осана благословен грјади во имја Господње“ Или кад виде црвено ускршње јаје, божићну сламу и орахе, и т. д. Све то забрањују и ускраћују Назарени својој дечици.

За време ерпекског ропства под Турцима потурчењаци су били увек сто пута гори спрам цркве своје неголи сами Турци. Исти су тако и данашњи нововерци спрам оне цркве и вере, од које су отпали. Нити сам чуо, нити видео, да је који нововерац дошао у цркву, не да се Богу помели, него ни у којој прилици. И не знам за које би новце ступио у њу. Ако би нововерац срео укуц, за час би замакао у ма коју туђу авлију, само да не ода поштовање скидањем шешира православном обреду. Ако већ није у стању уклонити се у чију авлију, тада ће јогунасто под капом или шеширом проћи поред спровода, али капе се дотаћи неће, па ма га одмах некао.

Пролетос сам имао један укуп. Видим, праћећи, да нам се приближују једна кола, у којима су седела три човека. Од отих одмах познам да су двојица Назарени, а трећи православан. Ушепртљили нововерци и узмували се, кад наједаред кола стадоше, а њих двојица полегаше у кола. Само је трећи православне вере седео и држао уздице гологлав, показујући на роду очима на своје сапутнике, како су полегали у кола.

У таким приликама када је муж Назарен, а жена православна, да им се роди дете, обично отац ни по што неће дозволити да се дете крсти. Мати употреби том приликом лукавство — чим се муж удалио од куће, тако пошље бабицу са новорођеним дететом у цркву и даде га крстити. Док је отац кући дошао, дете је већ крштено, а он хтео не хтео мора да се помири са крштењем.

Ако је мати Назаренка, а отац православан, он њу не пита много, него заповеди бабици да однесе дете на крштење.

Ако је умрло које од Назарена, сами га по своје обреду сарањују, без икакве параде. Пошто је старешина прочита кратку молитву, зграбе мртваца, те чисто отрче с њиме до гробља, које је одмах до нашег. Обележја над гробом немају, шта више ни хумке не начине на гробу умрлога, да му се гроб и не познаје, где је. Чим је испустио душу умрли — од тога часа ништа их више не веже за њега. „Земља је отишла у земљу, од које је и постала; а душа се винула на небо, Богу на петину.“

Само ако им је могуће, радо ће саранити по своје обреду и онога мртваца, који није ишао у скупштину. Н. пр. Синови и снаје у кући су Назарени, а старешина отац или мати умрли су. Пре свега гледају да нико од наших не дозна за смрт њихову. Посмртну цедуљу од доктора не донесу свештенику, докле год не саране мртваца. Ако ми се донесе за времена цедуља, тако га дам огласити, а умолим општинско поглаварство за полицију, која ће га чувати да га преваром они не саране. Докле год ја нисам дознао или који од сродника покојникових који нису Назарени за смрт покојнога, дотле се они домунђавају, скупљају око самртника, а чим чују глас звона — тако се разлазе а наш се свет искупи. Одмах се запали свећа чело главе, прекресте руке на прима (јер они по своје адету, спуштају руке поред тела); међу

тим и ја долазим и оневам, али и то у авлији, јер се обично по један Назарен задржи код куће, те неда у собу, осим ако ћу га силом посредством полиције дати уклонити испред врата. Противити се неће у том случају — а и не сме.

Код венчања је сасвим други ред. Сам нововерац жели да му се син венча у цркви. Он сам долази код свештеника у тој ствари. А када га запиташ:

— „Па што ви то тражите, када сте Назарен, и Ваша вера забрањује венчати се у цркви?“

— „Е па мој син није Назарен, ако сам ја.“

А шта мислиш, зашто баш венчање траже сви са малом изнимком? Сасвим природно! Њихов обред венчања није законит, и деца из таког брака немају права наследства на очеву имаовину.

Пошто су се младенци венчали — одлазе кући, где мало ручају а за тим се разилазе кући. Догоди се кад и кад да се свекар мало „развесели“ па и запева коју од световних песама, али је тада свршио са скупштином — искључе га, и моле се Богу за спас душе његове у скупштини.

Питаш ме: „да ли им се ругају наши?“

Догађа се и то, да вичу за њима: „бугери!“

— али они се на то само одседеју.

„Догађа ли се да се који поврати натраг и искрено се покаје шта је учинио?“

Догађа се и то, али тога не пуштају лако, ако се је иоле добро владао, док је био код њих. Цигански га окупе, да опет дође натраг. Данас један, сутра други, и тако док се готово сви не изређају. Том приликом употребе све лукавство и сву слаткоречивост. А кад и то не помаже, тада уздану само па кажу: „Има јаког (т. ј. ђавола, сатану) у себи па не може да одоли.“ „Суђено му је да оде у пакао.“

Питаш ме још: „Шта веле, зашто им наша вера није добра?“

Е па шта веле, поричу све установе наше цркве. Цркву називају „пећином разбојника“, иконе „идолима“, а служење у цркви „службом мртвим боговима“, — попове „фарисејима“, а наш народ „незнабошцима“. Веле, да ни један од ма које вере друге не може наследити живот вечни „само је њихова вера једино-спасвајућа.“ Нама приговарају да никаква добра дела не чинимо. Имао сам прилике више пута с' њима разговарати се о вери њиховој, а и о нашој.

— „Па зар ти не можеш и у православној вери бити поштен?“

— „Како да будем поштен, кад ме све сами непоштењаци окружавају, на кога да се угледам?“

— „А зашто ниси истрајао у тој твојој вери до краја, него си се одао страсти по ново, која је била у теби пре него што си пошао тамо? Зашто те св. Дух или „начело добра“ није одржало у твојој непогрешивости, него је сатана или „начело зла“ овладало у теби, кад тврдо верујеш, да те је у Назарене позвао сам Бог?“

— „Е па не могу ја шта, кад је Божија воља била, да погрешим. Још пре рођења мога одређено ми је, а и свакоме човеку место опре-

дељења, награда за добра дела — или казна за рђава. Узалуд је моје олирање томе.“

— „Е мој драги пријатељу, али Бог неће смрти грешникове, него је жеља његова да се поправи — и да живи.“ — „Бог вејем чловјекком хошчет спастисеја“ — тако каже св. писмо.

— „Е то се тако каже само, али то треба другачије разумети, а не као што Ви разумете.“

* * *

Могао бих ти још много писати о Назаренима, али би се моје писмо отегло тада у недоглед. У главном мислим, да сам ти одговорио на стављена питања, те ћу се јако радовати, ако сам ти овим писмом што користио.

Л И С Т А К.

БЕЛЕШКЕ.

— (Архидијезални административни одбор) у редовној седници својој од 10 (22) августа о. г. у важнијим предметима решио је: Управе манастира обавештавају се, да је Гавра Змејановић, протосингел и администратор ман. Крушедола, постављен за привр. надзорника срп. нар. црквених добара. — Цркв. општина у Купинову обавештава се, да јој је од саб. одбора подељена припомоћ од 1000 фор. у сврху оправке цркве св. Луке и ман. мајке Ангелине. — Управи ман. Беочина дозвољава се куп земљишта на „Танцошу“ у површини 6 јутара. — Учињен је предлог за подељење припомоћи из земаљске дотације за год. 1892. сиромашним цркв. општинама. — Управа ман. Кувекдина упућује се, да има продужити парницу са политичном општином Дивош дотично спорних 11 јут. ледине. — Цркв. општина у Брестачу позива се, да наследницима пок. пароха брестачког Илије Малешевића дугујућу своту од 49 фор. исплатити има. — Одређује се истрага против цркв. председника у Буђановци због неуредности и непослушности према налозима административног одбора. — Одређује се поверенство, које ће избор цркв. скупштине у Сурчину обавити имати. — Цркв. општинама: у Крчедину, Јарку, Чаковци, Путинци, Вел. Радинци, дозвољава се оправка

цркве. — Цркв. скупштина у Иригу позива се под претњом распушта, да распорез парохијала према одређењу административног одбора обавити има. — Цркв. општини у Митровици дозвољава се, да може један део старе порте тамошњој градекој општини за 200 фор. накнаде одступити.

— (Архид. консисторија) у редовној седници својој од 11. (23.) авг. о. г. у важнијим предметима решила је: Рукоположење сврш. богослова Трифуна Бугарског, опредељенога за администратора парохије у Јазама, узима се на знање. — Парох буђановачки Димитрије Малетић ставља се у стање мира и обавештава се, да ће према решењу сабор. одбора уживати годишњу мировину од 400 фор. почевши од 1. јуна о. г. а уз то и половину парох. сесије, коју је до сад уживао. — Рукоположење привино-главскога монаха Севастијана Перића за јерођаконата ставиће се до знања манастирској управи. — Рукоположење крушедолеког монаха Теофана Жакића за јерођаконата обзнаниће се ман. управи. — Протопресвитерски извештај о смрти пароха митровачког протојереја Стевана Анђелића узима се на знање с тим, да удову парохију онеслужује вероучитељ Петар Николић са уживањем половине епархијских берива, од којих ће друга половина у епархијски фонд утицати до даље консисторијалне наредбе. — Досадањи парох

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

прховачки Павле Зековић поставља се за пароха у Карловчићу, а парохија прховачка додељује се у администрацију пароху попиначком. — Окружни протопресвитери упућују се, да имају строго бдити над тим, да парох. свештенство посведневно јутрење и вечерње свршава, имајући оне свештенике, који тој дужности не одговарају, ради казне консисторији пријавити. — Свршени богослов Димитрије Дамјановић одређује се за личног помоћника пароху ново-карловачком Максиму Живковићу. — Беочински јеромонах Гервасије Теодоровић премешта се у ман. Јазак.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

— (Позив на претплату.) Некоја г.г. учитељи охрабрише ме да спремам за штампу ручну књигу за основне школе: *Службу за два деција гласа* (сопран и алт), у којој ће бити лако удешено све оно што треба да поју на литургији ученици основних школа. Књижница ће изаћи у малом формату школских књига а биће јој садржина: 1. Мала певачка школа; 2. Служба св. Јов. Златоустога; 3. Празнична служба (Молитвама, Спаси ны, важнији тропари); 4. Пређеосвећена служба (Да исправитея, Благословлю Господа); 5. Опело. — Књижница ће ући у штампу, чим се скупи толико претплатника, да се плате трошкови. Стојаће за претплатнике 25 новч., а пошто изађе 30 новч. Скупљачима дајем једнаесту књжицу. Молим своје пријатеље и г.г. учитеље, да скупљају претплату и нека је шаљу мени у Нови Сад. Тих. Остојић.

О Г Л А С И.

ГИМНАЗИЈСКА ОБЈАВА.

16. септембра о. г. по новом почеће се овде школа. Од 13—16. септембра уписиваће се ученици, полагаће пријамне и поправне испите.

Првошколци доказаће крштеним писмом колико имају година, платиће уписнину и школарину сви без изнимке.

По најновијој наредби патронатској плаћаће сваки ученик без разлике одмах при уписивању 6 фор. школарине; коме се после опрости, вратиће му се натраг; а толико опет у почетку II. семестра. Уписнину 2 фор. 10. новч. плаћају нови ученици. Који не плати уписнине и школарине, не ће се примити у школу.

Школарине могу бити опроштени само доиста сиромашни и врло добри ученици, који немају ни једне оцене довољне, а похвалнога су моралног владања.

Молбенице са школском сведоцбom и сиромаштва подносе се патронату преко директора до конца новембра.

Првошколцима не опрашта се школарина за I. тецај.

Годитељи или њихови заменици настаниће синове своје у договору са директором.

У Карловцима, 30. августа 1892.

Управа српске вел. гимназије у
Срем. Карловцима.

160, 1—2

Бр. 4415 на 1892
адм.

СТЕЧАЈ.

161, 1—2

Овим се расписује стечај на два забавиљска места на установљеним велико-кикинским дадињштима, која ће се 1. октобра т. г. отворити. —

Са овим забавиљским местима појединце скопчана је годишња плата у износу од 400 фор., слободан стан и огрев. —

Од оних, које желе ово место получити, захтева се усмено и писмено знање мађарског и српског језика, даје оспособљење на ком овоземаљском забавиљском заводу или пак учитељска диплома; ако би дипломирана учитељица изабрана била, дужна је у току од године дана набавити оспособљење за забавиљу, јер иначе ће јој се место путем новог стечаја са другом особом поунити. —

Позивају се дакле све у смислу горњих захтева оспособљене конкуренткиње, да молбенице своје упућене на општинско поглаварство до 15. септембра т. г. поднесу, с тим пре, што се касније приспеле молбе неће у обзир узети. —

У Великој Кикинди, дана 8. августа 1892. године.

Петар Јовановић,
пр. бележник.

Риста Телечки с. р.
општински начелник.

Бр. 88 ex 1892.
м. ш. о.

СТЕЧАЈ.

143, 2—3

На два учитељска места у Старом Бечеју — једно за дољно-предградску, а друго за селишну школу од фелдварске стране, отвара се стечај.

Плата је 500 фор., станарина 150 фор. дотле, док општина не буде имала стан на расположењу; у име огрева 52 фор. 50 н., за школску послугу 40 фор., у име паушала 12 фор. 60 н. и за повторну школу 50 фор., ово у месту кад буде на реду, а на селишту сваке године. —

Дужности учитељске прописане су уредбом и наредбама школским,

Молиоци ваља поред прописане квалификације §-ом 58. школске уредбе, још да поднесу и сведоцбу да су осспособљени за предавање мађарског језика у основним школама.

Компетенти дужни су у молби јасно навести, на које се место траже,

Молбе се пишу председништву школ. одбора српске православне црквене општине.

Рок стечају излази 11. (23.) септембра о. г.
Из седнице школеког одбора држане 29. јула
(10. августа) 1892. у Ст. Бечеју.

Јован Чиплић,
перовођа.

Мита Радановић,
потпредседник.

Бр. 138. **К О Н К У Р С.** 145, 3—3

Ради попуњења парохије Липовско-Безе-
дечке са платом VI. класе отвара се овим
конкурсом.

Проситељи имају своје сведочбама о својој
квалификацији за управљање парохиског звања
и са штемлом од 50 кр. снабдевене молбе-
нице путем предпостављене своје духовне вла-
сти за четири недеље дана од првог увршења
овога конкурса у новине „Српски Сион“ кон-
сistorијуму овом поднети.

Из седнице консисторијума Епархије
Будимске у Сентандреји 16. јулија 1892.
држане.

СТЕЧАЈ. 147, 3—3

Ради попуњења учитељског места на веро-
исповедној школи у М. Чанаду, у чанадској
жупанији, пошта: Апатфалва.

Плата је 200 ф. а. вр., 10 ф. за дрва, 40
ф. за пофторну школу, 20 ф. за перовођество,
ако буде изабрат; 13½ кат. јутара прве класе
ораће земље, која до 20 ф. годишње аренде по
јутру носи и на коју порез плаћа учитељ; по-
ред тога леп стан са пространом банитом; сламе
за огрев за школу и учитељски стан колико
треба; од укупа где буде позват 1. ф.

Лична пријава узима се у обзир, а пре све-
га имају првенства сомборски приправници.

Учитељу снада у дужност у цркви недељом
и празницима појати, а децу у појању обуча-
вати и законом прописане предмете предавати.

Рок стечају 28. августа. Избор ће се држа-
ти на Усековање т. ј. 29. августа о. г. и изме-
ђу јутрења и службе обавити.

Који желе ово место получити, нека своје
молбенице на доле подписаног председника до
означеног рока послати изволе.

Из седнице цркв. школеког одбора држане у
М. Чанаду, 28. јула 1892.

Југ Поповић,
перовођа.

Пера Алваџић,
цркв. школ. председник.

К. 386
ex 1892 **СТЕЧАЈ.** 159, 1—3

Расписује се по ново стечај на упражњену
парохију IV. разреда у Дероња.

Компетенти имају своје биљеговане и добро
снабдевене молбенице путем својих претпостављених
власти најдаље до 30. септембра 1892 год.
потписаној консисторији поднети.

Из консист. седнице епархије бачке, држане
у Новом Саду 22. јула (3. авг.) 1892.

Консисторија епархије бачке.

РАСПИС ЛИЦИТАЦИЈЕ.

На основу закључка ванредне главне скуп-
штинске седнице држане у Долови дана 30.
јуна 1891. и одобрењем сл. епархијског адми-
нистративног одбора вршачког од 23. јуна 1892.
бр. Е. 331/322 П. 125. расписује се лицитација
ради подизања

НОВОГ ИКОНОСТАСА

у новозиданој цркви у Долови, који се има из-
вести од природног растовог дрвета а у визан-
тијском стилу, и по плану г. Драгутина Милу-
тиновића, архитекте и професора велике школе
у Београду по предрачуњеној цени и то:

каменорезачка радња ф. 190.—
дунђерска ф. 260.—
столарска ф. 1850.—
вајарска, позлатарска и бојадисање ф. 2700.—

Лицитација на мањак одржаће се у Долови
дана 14. (26) септембра 1892. у 9 часова пре
подне у школском здању. Вадијум је 10%.

План и лицитациони услови могу се увидети
један дан пре одржања лицитације код председ-
ника или на дан лицитације пред лицитационом
комисијом.

Из седнице црквеног одбора држане у Долови
12. јула 1892.

150, 2—3

Председништво.

Бр 154.

КОНКУРС.

151, 2—3

Ради попуњења од дужег времена већ упраж-
њеног места протопресвитера мохач-
ког и парохије мохачке, као у смелу
§-а 9. I. кр. решкрипта од 1868, законе столице
овога протопресвитера отвара се овим по ново
конкурсом

Проситељи, који би ову, IV. класе парохију,
и с њом скопчано протопресвитерско звања по-
лучити желели, имају своје, са штемлом од 50
кр. снабђевене, аутентичним сведочбама сврху
свршених наука, те оспособљења свога за от-
прављање, поглавито протопресвитерског звања,
покрећене молбенице своје од првог увршења
конкурса овога у новине „Српски Сион“ за
четири недеље дана, путем своје духовне власти,
консисторијуму овом поднети.

Из седнице консисторијума епархије
будимске у Сентандреји 16 јула 1892.
држане.

К. бр. 438 ex 892.

СТЕЧАЈ.

135, 3—3

На парох. место у Тиса-Ст. Миклушу, у
протопресвитерату В. Кикиндеком, овим се рас-
писује стечај с' тим, да интеркалар траје до по-
следњег јануара 1893. год.

Конкуренти имају своје добро инструиране
молбенице до 15-ог септембра о. г. подписаној
консисторији поднети. —

Из консе седнице држане у Темишвару
14. (26.) јулија 1892. год.

Епархијска консисторија Темишварска.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

НАЈВЕЋА СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У НОВОМ САДУ „КОД СВЕТОГ САВЕ.“

Пошто за који дан започиње школска година, то се за времена обраћамо **славним школским одборима и г.г. учитељима**, да своје потребе у школским књигама и осталом прибору на нас управе, јер ће код нас само моћи све **потребно набавити а уз цену коју на другом месту неће наћи.**

Разгранати наш рад и богато стовариште омогућује нас, да купцима школских књига олакшало ванредним отпустом при куповању. Ми дајемо на доле наведеним нашим школским књигама

33¹/₃% а на страним пак **12%** **ОТПУСТА У — НОВЦУ.**

НАША ШКОЛСКА И ДРУГА ПРЕКУПЉЕНА ИЗДАЊА:

АПОСТОЛИ И ЕВАНЂЕЛИЈА са сликама у празничне и недељне дане, преко целе године за школску и домаћу употребу од епископа Платона Атанацковића са 24 одабране и лепо израђене слике . ф. —80	КАТИХИЗИС СРЕДЊИ по Платону поправљен . ф. —09
у тврдом фином повезу ф. 1—	КРАТАК НАУК о глобусу и мапама ф. —08
БУКВАР немачки за основне школе по разним изворима израдио Ст. В. Поповић ф. —16	НАУКА ИЗ СВ. ПИСМА за писање и на изузет учење у основној школи од Ђорђа Нагошевића . ф. —10
ГРАМАТИКА мала српска за српске народне школе по Даничићу и Миклошићу саставио Ђорђе Магарашевић ф. —18	Најпотпунија ЗБИРКА ДУХОВНИХ ПЕСАМА која се на односне празничне дане у цркви преко године певају ф. —25
ДИСЦИПЛИНАРНА ПРАВИЛА за учитеље срп. народних вероисповедних школа ф. —12	О СРПСКОМ ЈЕЗИКУ написао проф. Ј. Живановић . 1—
ЗЕМ.БОПИС ОПШТИ за српске народне школе у Угарској превео по Кутнер-Мајеру и попунио Ст. В. Поповић са 9 слика и мапом ф. —25	ПРВА ЗНАЊА О ЧОВЕКУ за школ. децу са 30 слика —25
ИЗВОД ИЗ СРПСКЕ ГРАМАТИКЕ својим ученицима саставио Јован Живановић ф. —30	ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СТАРОГ И НОВОГ ЗАВЕТА са 22 слике по преводу Вука и Даничића саставио Ђорђе Магарашевић ф. —50
ИЗВ ПСАЛТИРА оупражњење въ чтении церковнихъ книгъ ф. —22	СВЯТОЕ ПРАВОСЛАВНОЕ ЦЕРКОВНОЕ СЛАВЕНСКОЕ ПѢНИЕ сирјеч собраније стихир и пјеснеј духовни ф. —13
ИЗ ЧАСОСЛОВА оупражњење въ чтении церковнихъ книгъ ф. —08	СВЕ ПО ИЗБОР СРПСКЕ ПЕСМЕ НАРОДНЕ за српску школу и дом за учење на изузет са 5 слика ф. —10
ИСТОРИЈА СВЕТА од А. Сандића за средње школе. Средњи век ф. —90	СВЕШТЕНА МАЛА ИСТОРИЈА са 20 слика за српске народне школе ф. —08
КАТАВАСИЈА МАЛАЈ садржајућа въ себѣ церковное пѣние воскресное различия пѣнія праздникова Христовихъ и Богородичнихъ ф. —25	СЛОВАРИЦА, потпуна азбука у кутији, удешена, да се могу и поједине реченице састављати. — Једна кутија ф. 2'50
КАТИХИЗИС МАЛИ за православне ученике српских народних школа ф. —04	УПОТРЕБА РУСКЕ РАЧУНАБКЕ у основној школи са 15 слика. Упутство за народне учитеље израдио Мита Нешковић учитељ ф. —15
	УПУТСТВО ЗА НАСТАВУ У РАЧУНУ у народној школи по Хенчлу израдио А. Вуковић, I. књига 30 нов. II. књига 30 нов.

НА СВИМА ОВИМ КЊИГАМА ДАЈЕМО 33¹/₃% ОД ОРИГИНАЛНЕ ЦЕНЕ У НОВЦУ.

Овом приликом топло препоручујемо наше издање

СРПСКИХ ПРОПИСЕВА.

Ови су прописеви израђени на лепој и глаткој хартији са линијама узим, ширим, за диктандо и за рачунање. — Корице ових прописа украшене су лепим српским сликама, да наша деца из малена упознају прошлост и историју, наше прваке, места и пределе српских крајева. Прописи имају 8 листи. Цена је риеу од 240 комада **само 1 фор. 50 новч.** а 1 туче 8 новч.

НОВИ САД, крајем августа 1892.

163, 1—3

Српска књижара и штампарија **БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА** „код Светог Саве“.

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожита у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Претплата и огласи

шаљу се издавачкој српској књижари и штампарији **Браће М Поповића** на главној пијаци, а рукописи уредништву „Срп. Сиона“ у Нови Сад. За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.

Издање српске књижаре и штампарије **Браће М. Поповића** у Новоме Саду.